

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

**Sprawozdanie z wykonania
planu finansowego
Zakładu Ubezpieczeń Społecznych
za 2016 rok**

2016

Warszawa, 2017 r.

Spis treści

1.	Wprowadzenie.....	3
2.	Zdarzenia istotne dla realizacji planu w 2016 roku.....	3
3.	Przychody Zakładu.....	3
1.1	Odpis z FUS.....	5
1.2	Odpis z FEP.....	6
1.3	Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS.....	6
1.4	Przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty.....	8
1.5	Przychody finansowe.....	10
1.6	Pozostałe przychody.....	11
4.	Koszty działalności Zakładu.....	12
2.1	Amortyzacja.....	14
2.2	Materiały i energia.....	14
2.3	Usługi obce.....	16
2.4	Podatki i opłaty.....	19
2.5	Wynagrodzenia.....	21
2.6	Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia.....	22
2.7	Pozostałe koszty.....	24
2.8	Koszty finansowe.....	24
2.9	Pozostałe koszty operacyjne.....	25
5.	Wydatki inwestycyjne.....	26
6.	Odsetki do otwartych funduszy emerytalnych.....	26
7.	Wynik finansowy.....	26
8.	Środki finansowe.....	26
9.	Zobowiązania, należności i zapasy.....	27

1. Wprowadzenie

Plan finansowy Zakładu Ubezpieczeń Społecznych („ZUS”, „Zakład”) na 2016 rok zatwierdzony został przez Radę Nadzorczą ZUS uchwałą Nr 34/VI/IV/2015 z dnia 28 września 2015 r. Plan ten został zmieniony dwukrotnie w zakresie niektórych pozycji przychodów oraz kosztów działalności bieżącej, co wpłynęło również na zwiększenie przychodów ogółem oraz wydatków ogółem, natomiast nie miało wpływu na wynik netto oraz wynik brutto. Pierwsza zmiana planu finansowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na rok 2016 została zatwierdzona uchwałą Rady Nadzorczej ZUS Nr 41/X/IV/2016 z dnia 29 września 2016 r., natomiast druga zmiana planu została zatwierdzona uchwałą Rady Nadzorczej ZUS Nr 55/XII/IV/2016 z dnia 20 grudnia 2016 r.

Sprawozdanie z wykonania Planu finansowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za 2016 rok w swojej treści prezentuje dane w zakresie przychodów i kosztów Zakładu oraz wydatków inwestycyjnych za ten okres. Ponadto, w niniejszym sprawozdaniu, dokonuje się porównania wyników uzyskanych przez Zakład za 2016 rok z analogicznymi danymi pochodzącymi z roku poprzedniego.

2. Zdarzenia istotne dla realizacji planu w 2016 roku

W roku 2016 nie wystąpiły zdarzenia nadzwyczajne, istotnie wpływające na realizację planu finansowego Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Zakład realizował nałożone na niego zadania, z poszanowaniem zasad określonych w art. 44 ust. 3 pkt 1 lit a) ustawy o finansach publicznych¹, tj. dokonywał wydatków publicznych w sposób celowy i oszczędny z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów.

3. Przychody Zakładu

Rok 2016 był kolejnym rokiem, w którym Zakład zrealizował przychody wyższe w stosunku do przychodów zaplanowanych. Przychody Zakładu za 2016 rok (bez operacji niemających odzwierciedlenia w przepływach finansowych) wyniosły ogółem **4.229.049 tys. zł** (tj. 100,8% planu), z czego:

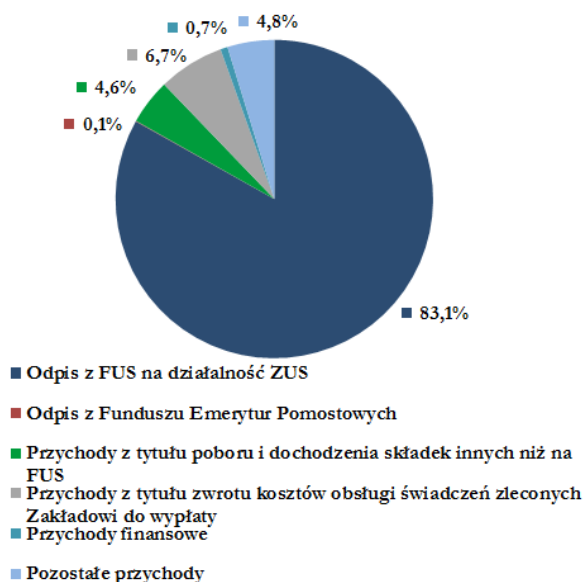
- przychody planowane 4.192.102 tys. zł (tj. 99,9% planu),
- przychody nieplanowane 36.947 tys. zł.

W analogicznym okresie roku poprzedniego uzyskano przychody ogółem (bez operacji niemających odzwierciedlenia w przepływach finansowych) w kwocie 4.126.430 tys. zł, co stanowiło 102,9% planu. W 2016 roku uzyskane przez Zakład przychody ogółem były wyższe o 102.619 tys. zł (tj. wzrost o 2,5%) w stosunku do przychodów uzyskanych w roku 2015.

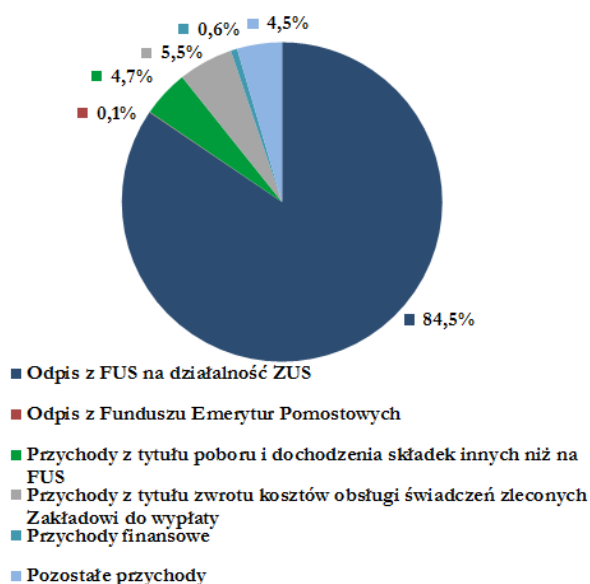
¹ ustawa z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870, z późn. zm.)

Struktura przychodów ogółem uzyskanych przez Zakład w 2016 roku różniła się nieznacznie od roku poprzedniego. Strukturę przychodów ogółem w 2015 i 2016 roku przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 1. Struktura przychodów ogółem na dn. 31.12.2015 r.

Wykres 2. Struktura przychodów ogółem na dn. 31.12.2016 r.

Przychody planowane stanowiły 99,1% przychodów ogółem (bez operacji niemających odzwierciedlenia w przepływach finansowych), z czego najwyższą pozycję przychodów stanowił odpis z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych („FUS”) na działalność Zakładu (84,5% przychodów ogółem). Przychody nieplanowane jakie Zakład uzyskał w 2016 roku wyniosły łącznie kwotę 36.947 tys. zł i stanowiły 0,9% przychodów ogółem.

Tabela 1. Zestawienie przychodów Zakładu za 2016 r.

Wyszczególnienie	Plan 2016 (po zm.)	Wykonanie planu na 31.12.2016 r.	% wykonania planu	% wykonania planu w 2015 r.
1	2	3	4	5
Przychody ogółem	4 196 910	4 229 049	100,8%	102,9%
<i>w tym:</i>				
Odpis z FUS na działalność ZUS	3 573 000	3 573 000	100,0%	100,0%
Odpis z Funduszu Emerytur Pomostowych	2 627	2 627	100,0%	100,0%
Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS	198 427	200 545	101,1%	102,6%
Przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty	255 854	233 648	91,3%	115,5%

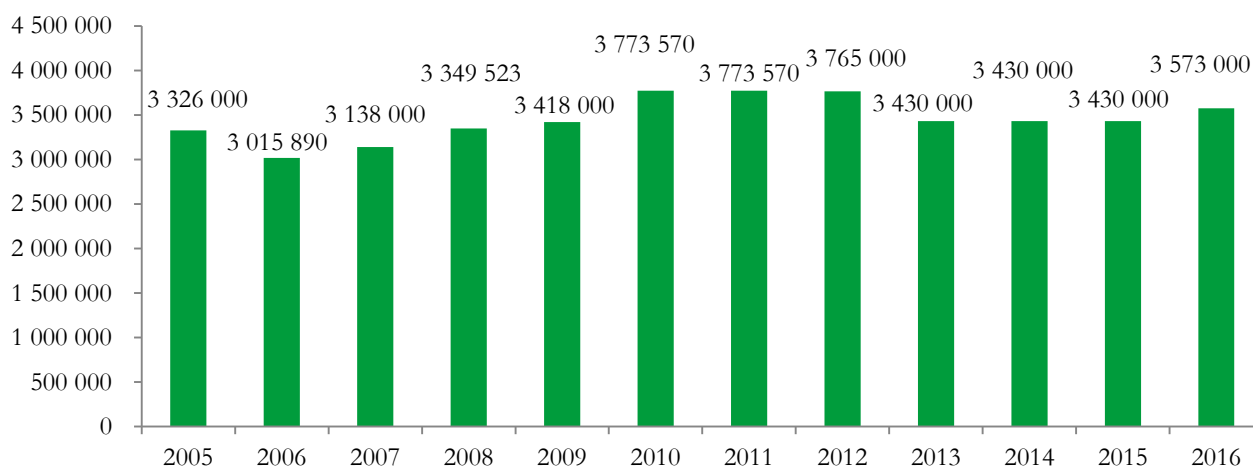
Przychody finansowe	30 394	27 460	90,3%	110,5%
Pozostałe przychody	136 608	191 769	140,4%	156,8%

1.1 Odpis z FUS

Główną pozycją uzyskanych przez Zakład w 2016 roku przychodów planowanych był odpis z FUS, który w strukturze przychodów ogółem (bez operacji niemających odzwierciedlenia w przepływach finansowych) stanowił 84,5%.

Wysokości odpisu z FUS w latach 2005 – 2016 przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Odpis z FUS w latach 2005-2016.

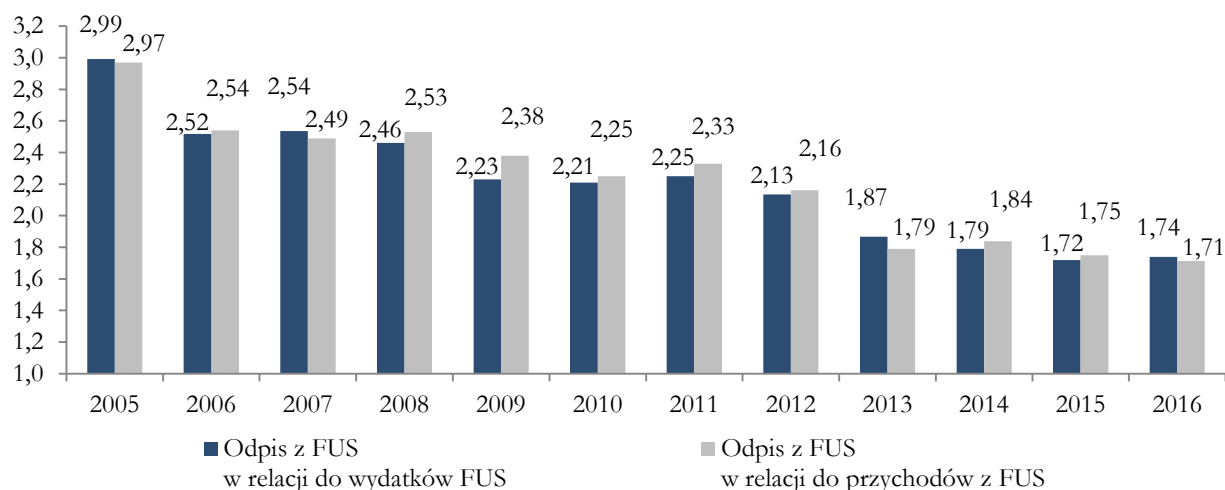

Wysokość odpisu z FUS jest ustalana co roku w ustawie budżetowej. W 2016 roku, wysokość odpisu z FUS na działalność Zakładu, w zatwierdzonym uchwałą nr 34/VI/IV/2015 z dnia 28 września 2015 r. przez Radę Nadzorczą ZUS planie finansowym wynosiła 3.573.000 tys. zł. W trakcie prac nad ustawą budżetową oraz w 2016 roku jego wysokość nie uległa zmianie. W ciągu ostatnich lat wysokość odpisu z FUS kształtowała się na poziomie między 3.016 – 3.774 mln zł rocznie, jednak w ostatnich sześciu latach jego wysokość obniżyła się o ponad 200 mln zł, co znajduje swoje odzwierciedlenie w spadku r/r relacji odpisu z FUS do przychodów FUS, do poziomu 1,71 % w 2016 r.

Odpis z FUS na działalność ZUS stanowi koszt po stronie wydatków FUS. W latach 2011 - 2015 utrzymywał się trend malejący w relacji wysokości odpisu do wydatków finansowanych ze środków funduszu. W 2016 roku wysokość odpisu w relacji do wydatków FUS wzrosła r/r o 0,02%.

Wysokość relacji odpisu z FUS do przychodów i wydatków FUS, przedstawia poniższy wykres.

Wykres 4. Odpis z FUS w relacji do przychodów FUS i wydatków FUS w latach 2005-2016 w %.

1.2 Odpis z FEP

Wysokość odpisu z Funduszu Emerytur Pomostowych („FEP”) w 2016 roku wyniosła 2.627 tys. zł (tj. 100,0% planu) i była wyższa o 361 tys. zł od jego wysokości w roku 2015. Wysokość odpisu z FEP, analogicznie jak odpisu z FUS, ustalana jest w ustawie budżetowej.

1.3 Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS

Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS uzyskiwane są z tytułu poboru i dochodzenia składek na Otwarte Fundusze Emerytalne („OFE”), Fundusz Pracy („FP”) i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych („FGŚP”) oraz ubezpieczenie zdrowotne. Przychody te naliczane są jako odsetek od wielkości składek według określonego wskaźnika (zgodnie z właściwym ustawodawstwem lub zawartymi umowami i porozumieniami).

W 2016 roku Zakład uzyskał przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS w kwocie ogółem 200.545 tys. zł (tj. 101,1% planu). W roku 2015 przychody uzyskane z tego tytułu przez Zakład wyniosły 190.479 tys. zł (tj. 102,6% planu). Porównując przychody uzyskane przez Zakład, w 2016 roku z tego tytułu uzyskano przychody wyższe r/r o 10.066 tys. zł, tj. o 5,3%, na co istotnie wpłynęły przede wszystkim wyższe przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na ubezpieczenie zdrowotne do Narodowego Funduszu Zdrowia („NFZ”) – tj. o 5,2%.

Uzyskane przez Zakład za 2016 roku przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Szczegółowe zestawienie przychodów z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS za 2016 r.

Wyszczególnienie	Plan 2016 (po zm.)	Wykonanie planu na 31.12.2016 r.	% wykonania planu	% wykonania planu w 2015 r.
1	2	3	4	5
Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS:	198 427	200 545	101,1%	102,6%
Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na OFE	12 850	12 649	98,4%	115,6%
Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na FP, FGŚP	53 888	54 827	101,7%	102,8%
Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na ubezpieczenie zdrowotne do NFZ	131 689	133 068	101,0%	101,4%

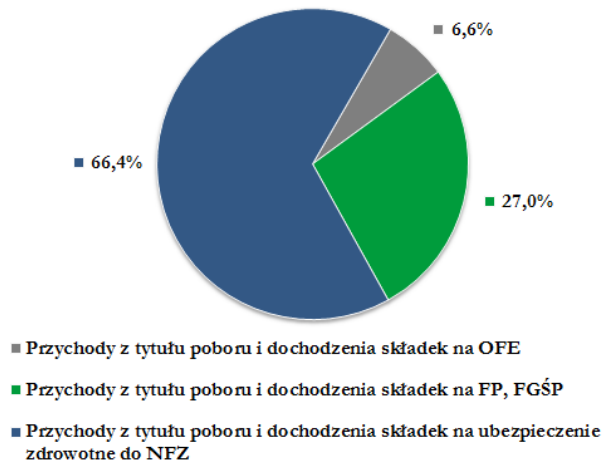
Poziom realizacji planu w zakresie poszczególnych przychodów z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS był zróżnicowany. W 2016 roku dominującym źródłem w tej grupie przychodów były przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na ubezpieczenie zdrowotne do NFZ. W ujęciu wartościowym wyniosły one 133.068 tys. zł, co stanowiło 101,0% planu. Przychody te były również wyższe o 6.593 tys. zł (tj. o 5,2 %) od analogicznych przychodów uzyskanych w 2015 roku – wówczas Zakład uzyskał przychody z tego tytułu w wysokości 126.475 tys. zł (tj. 101,4% planu). Jednocześnie w 2016 roku w stosunku do roku 2015 zwiększył się udział przychodów z tytułu poboru i dochodzenia składek na ubezpieczenie zdrowotne w przychodach ogółem z 3,07% do 3,15%.

W 2016 roku Zakład uzyskał również przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na OFE w kwocie 12.649 tys. zł, tj. o 1,6% niższej od kwoty zaplanowanej na 2016 rok. Porównując przychody uzyskane z tego tytułu przez Zakład, w 2016 roku były one wyższe r/r o 105 tys. zł (tj. o 0,8 %) – w roku 2015 Zakład uzyskał przychody z tego tytułu w wysokości 12.544 tys. zł. W konsekwencji udział przychodów z tytułu poboru i dochodzenia składek na OFE w przychodach ogółem Zakładu nie zmienił się i wynosi nadal 0,30%.

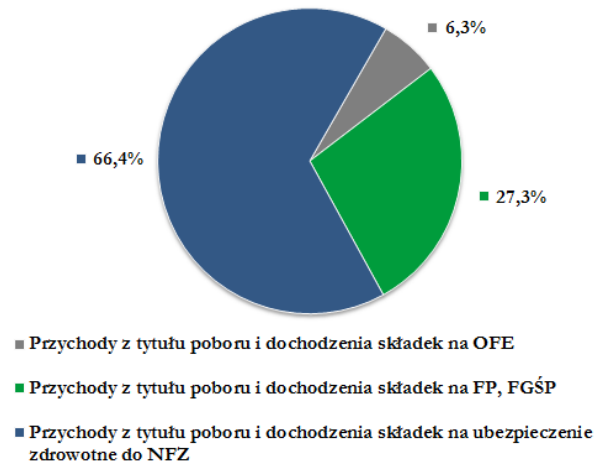
Z tytułu poboru i dochodzenia składek na FP i FGŚP w 2016 roku Zakład uzyskał przychody w kwocie 54.827 tys. zł, tj. o 1,7% wyższej od kwoty zaplanowanej na 2016 rok. Przychody uzyskane z tego tytułu przez Zakład, były wyższe r/r o 3.367 tys. zł (tj. o 6,5 %), na co wpłynęła przede wszystkim polepszająca się sytuacja makroekonomiczna w kraju.

Udział poszczególnych grup przychodów w osiągniętych przychodach ogółem z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS w 2015 i 2016 r. przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 5. Struktura przychodów z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż FUS na dn. 31.12.2015 r.

Wykres 6. Struktura przychodów z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż FUS na dn. 31.12.2016 r.

1.4 Przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty

Przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty uzyskiwane są z tytułu obsługi wypłaty rent socjalnych, zasiłków i świadczeń przedemerytalnych, świadczeń na rzecz kombatanatów, świadczeń zbiegowych realizowanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego („KRUS”) oraz pozostałych świadczeń.

W 2016 roku Zakład uzyskał przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty w kwocie ogółem 233.648 tys. zł (tj. 91,3% planu). W roku 2015 przychody uzyskane z tego tytułu przez Zakład wyniosły 276.596 tys. zł (tj. 115,5% planu). Porównując przychody uzyskane z tego tytułu przez Zakład, w 2016 roku były one niższe r/r o 42.948 tys. zł, tj. o 15,5%.

Szczegółowo w ujęciu wartościowym oraz procentowym uzyskane przez Zakład za 2016 r. przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty przedstawia poniższa tabela.

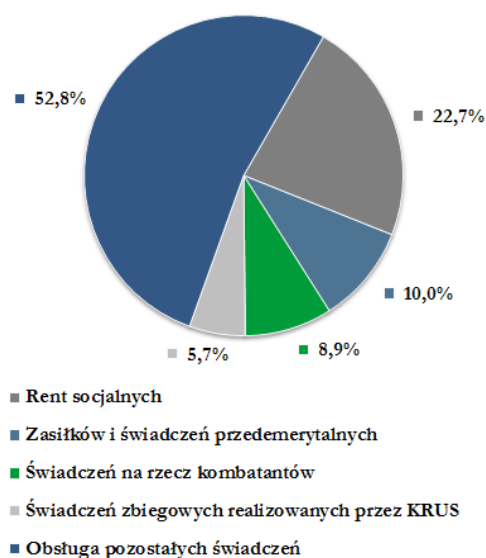
Tabela 3. Szczegółowe zestawienie przychodów z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty za 2016 r.

Wyszczególnienie	Plan 2016 (po zm.)	Wykonanie planu na 31.12.2016 r.	% wykonania planu	% wykonania planu w 2015 r.
1	2	3	4	5
Przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty:	255 854	233 648	91,3%	115,5%
Rent socjalnych	65 037	64 337	98,9%	100,3%
Zasilków i świadczeń przedemerytalnych	32 122	27 215	84,7%	84,9%
Świadczeń na rzecz kombatantów	24 358	23 702	97,3%	103,9%
Świadczeń zbiegowych realizowanych przez KRUS	15 747	15 390	97,7%	101,2%
Obsługa pozostałych świadczeń	118 590	103 004	86,9%	138,7%

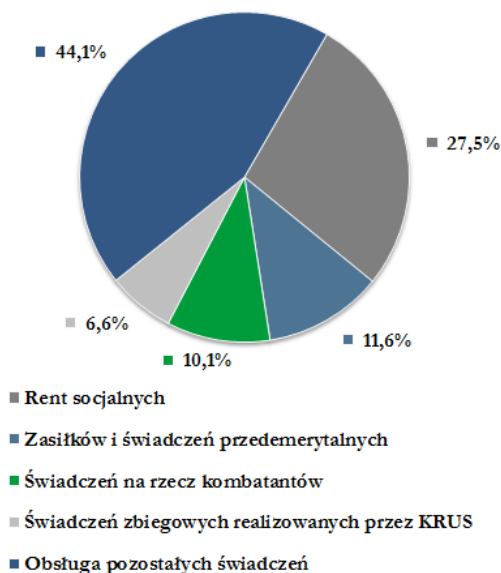
Poziom realizacji planu w zakresie poszczególnych przychodów z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty był zróżnicowany. W 2016 roku dominującym źródłem przychodów w tej grupie były przychody z tytułu obsługi pozostałych świadczeń. W ujęciu wartościowym wyniosły one 103.004 tys. zł, co stanowiło 86,9% planu. Przychody te były również niższe o 43.064 tys. zł (tj. o 29,5 %) od analogicznych przychodów uzyskanych w 2015 roku (146.068 tys. zł). Jednocześnie, w 2016 roku w relacji do roku 2015, zmienił się udział poszczególnych przychodów z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty w przychodach ogółem. W 2016 roku, analogicznie jak w roku poprzednim, w tej grupie przychodów największy udział w przychodach ogółem miały przychody uzyskane z tytułu obsługi pozostałych świadczeń, natomiast ich udział zmalał z 3,54% do 2,44%. Wpływ na to miał głównie spadek przychodów uzyskanych z tytułu informacji udzielanych komornikom, które zmalały r/r o ponad 32%, tj. o kwotę 42.758 tys. zł. Spadek przychodów od komorników z tytułu udzielnych informacji związany był ze zmniejszeniem się liczby przekazywanych wniosków ogółem, zwiększeniem udziału wniosków przekazywanych kanałem elektronicznym, których ceny są niższe od wniosków przekazywanych w papierowej formie oraz zwiększeniem się liczby wniosków tzw. niepłatnych w ogólnej liczbie obsługiwanych wniosków z 28% w 2015 roku do 34 % w roku 2016.

Udział poszczególnych grup przychodów w osiągniętych przychodach ogółem z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty w 2015 i 2016 r. przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 7. Struktura przychodów z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty na dn. 31.12.2015 r.

Wykres 8. Struktura przychodów z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty na dn. 31.12.2016 r.

1.5 Przychody finansowe

Przychody finansowe Zakładu w 2016 r. wyniosły 27.460 tys. zł, z czego przychody planowane w kwocie 27.438 tys. zł (tj. 90,3% planu), a nieplanowane w kwocie 22 tys. zł. W relacji do roku 2015 uzyskano przychody finansowe niższe o 2.800 tys. zł (tj. o 9,3%), na co wpłynęło m.in. niskie oprocentowanie lokat bankowych.

Na przychody finansowe planowane składają się w szczególności odsetki, z czego dominujące to:

- odsetki od środków na rachunkach bieżących i rachunkach bankowych lokat krótkoterminowych – łącznie 11.385 tys. zł,
- odsetki uzyskane (wycofane) od OFE – kwota 5.792 tys. zł,
- odsetki od długoterminowych papierów wartościowych – kwota 5.554 tys. zł.

Przychody finansowe nieplanowane (22 tys. zł) zostały uzyskane z tytułu dodatnich różnic kursowych.

1.6 Pozostałe przychody

Pozostałe przychody zostały uzyskane przez Zakład w 2016 roku w kwocie 191.769 tys. zł (tj. 140,4% planu), z czego przychody planowane w kwocie 154.844 tys. zł (tj. 113,3% planu) oraz przychody nieplanowane w kwocie 36.925 tys. zł. Pozostałe przychody planowane uzyskane przez Zakład w ubiegłym roku były wyższe o 17.673 tys. zł od analogicznych przychodów uzyskanych w roku 2015, na co największy wpływ miały wyższe od szacowanych kwoty odzyskane w ramach egzekucji własnej Zakładu.

Na pozostałe przychody planowane składają się głównie:

- przychody z tytułu zwrotu kosztów egzekucyjnych – kwota 84.445 tys. zł,
- wynagrodzenie za terminowe wpłacanie podatku – kwota 46.657 tys. zł,
- zwrot zasądzonych kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego – kwota 6.012 tys. zł,
- otrzymane odszkodowania, kary i grzywny od osób fizycznych i prawnych – kwota łącznie 5.698 tys. zł.

Pozostałe przychody nieplanowane zostały uzyskane w 2016 roku z tytułu rozliczenia środków europejskich otrzymanych w latach poprzednich, w związku z realizacją projektów współfinansowanych tymi środkami, tj.: POIG 7-13 „Platforma Usług Elektronicznych dla klientów ZUS (PUE)”, POIG 7-26 „Rozwój systemu informatycznego ZUS wspomagającego udostępnienie e-usług” oraz UDA-POKL 05.01.01-00-009/09-03 „Poprawa jakości usług świadczonych przez ZUS na rzecz przedsiębiorców w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki” (kwota 36.652 tys. zł) oraz z wpływów uzyskanych z tytułu zdarzeń losowych o charakterze nadzwyczajnym (273 tys. zł). W relacji r/r nieplanowane pozostałe przychody były niższe o 22.785 tys. zł.

Ponadto, w 2016 roku:

- rozwiązane zostały rezerwy (146.531 tys. zł) na nagrody jubileuszowe, postępowania sądowe oraz niewykorzystane urlopy pracownicze,
- dokonane zostały odpisy aktualizujące wartość inwestycji w kwocie 2.250 tys. zł,

Zdarzenia powyższe znalazły swoje odzwierciedlenie w przychodach ogółem Zakładu, natomiast jako pozycje memorialowe nie spowodowały wpływu środków pieniężnych.

4. Koszty działalności Zakładu

W 2016 roku łączne koszty działalności bieżącej Zakładu z amortyzacją wyniosły **4.108.649 tys. zł** (bez operacji niemających odzwierciedlenia w przepływach finansowych), a bez amortyzacji – 3.764.293 tys. zł. W stosunku do planu finansowego ZUS na 2016 r. zatwierdzonego przez Radę Nadzorczą ZUS, koszty działalności bieżącej ogółem z amortyzacją zostały zrealizowane przez Zakład w 92,1% planu, a bez amortyzacji w 93,0% planu. W roku 2015 koszty ogółem z amortyzacją wyniosły 4.003.522 tys. zł, a bez amortyzacji – 3.622.695 tys. zł. W ujęciu r/r nastąpił wzrost kosztów ogółem z amortyzacją o 105.127 tys. zł (tj. o 2,6%), a bez amortyzacji o 141.598 tys. zł, tj. o 3,9%.

W ujęciu wartościowym i procentowym wysokość poniesionych przez Zakład kosztów działalności bieżącej za 2016 rok w poszczególnych grupach prezentuje poniższa tabela:

Tabela 4. Szczegółowe zestawienie kosztów działalności bieżącej Zakładu za 2016 r.

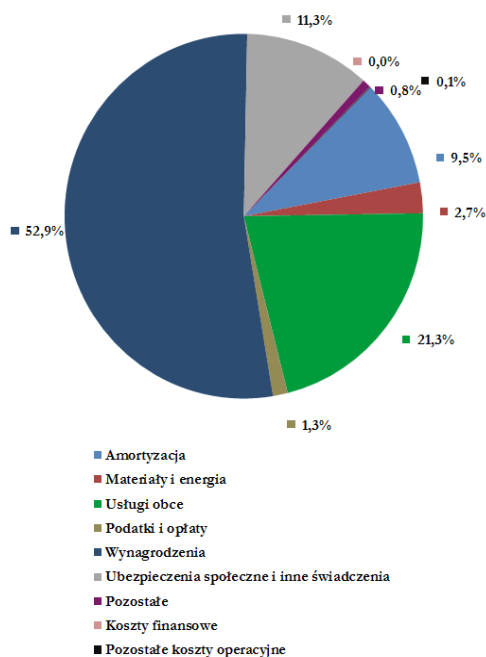
Wyszczególnienie	Plan na 2016 r. (po zm.)	Wykonanie planu na 31.12.2016 r.	% wykonania planu	% wykonania planu w 2015 r.
	tys. zł			
1	2	3	4	5
Koszty ogółem działalności bieżącej z amortyzacją	4 459 554	4 108 649	92,1%	93,6%
Koszty ogółem działalności bieżącej bez amortyzacji	4 048 232	3 764 293	93,0%	93,6%
Amortyzacja	411 322	344 356	83,7%	92,8%
Materialy i energia	149 780	103 125	68,9%	77,7%
Usługi obce	1 001 124	844 114	84,3%	85,3%
Podatki i opłaty	67 490	49 886	73,9%	77,3%
Wynagrodzenia	2 263 692	2 258 238	99,8%	99,8%
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	507 656	475 274	93,6%	93,6%
Pozostałe	51 490	29 259	56,8%	65,6%
Koszty finansowe	1 000	150	15,0%	63,9%
Pozostałe koszty operacyjne	6 000	4 247	70,8%	74,8%

Struktura kosztów ogółem działalności bieżącej (z amortyzacją) w 2016 roku zasadniczo nie uległa zmianie w stosunku do roku 2015. W dalszym ciągu największy udział w kosztach działalności bieżącej mają:

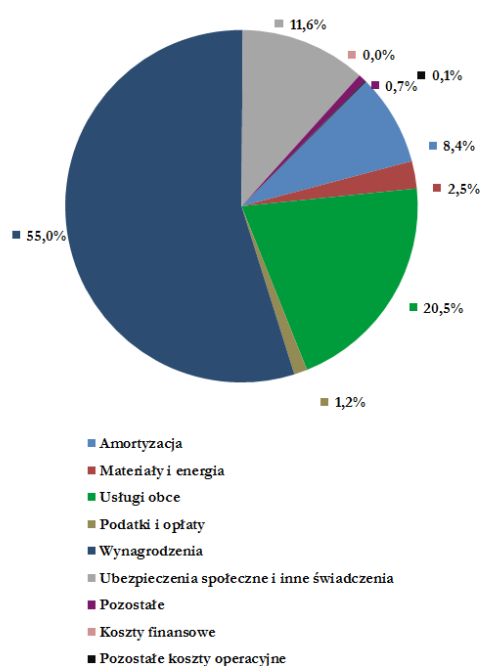
- koszty wynagrodzeń (55,0% kosztów ogółem) – które w stosunku do roku 2015 (52,9% kosztów) uległy niewielkiemu wzrostowi,
- usługi obce (20,5% kosztów ogółem) i w stosunku do roku 2015 (21,3% kosztów) uległy niewielkiemu spadkowi,
- ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia (11,6% kosztów ogółem) – które w stosunku do roku 2015 (11,3% kosztów) nieznacznie wzrosły.

Strukturę kosztów ogółem działalności bieżącej (z amortyzacją) w 2015 i 2016 roku zaprezentowano na poniższych wykresach.

Wykres 9. Struktura kosztów ogółem działalności bieżącej (z amortyzacją) – na dn. 31.12.2015 r.

Wykres 10. Struktura kosztów ogółem działalności bieżącej (z amortyzacją) – na dn. 31.12.2016 r.

Koszty działalności bieżącej planowane (z amortyzacją) wartościowo w 2016 roku wyniosły 4.108.357 tys. zł (tj. 92,1% planu) i w strukturze kosztów stanowiły prawie 100% kosztów ogółem. Były one niższe od kwoty planowanej na 2016 rok o 351.197 tys. zł. W roku poprzedzającym, koszty działalności bieżącej planowane wyniosły 4.003.522 tys. zł (tj. 93,6% planu). W ujęciu r/r wzrosły one o 104.835 tys. zł (tj. o 2,6%).

W 2016 roku poniesione zostały również koszty nieplanowane z tytułu ujemnych różnic kursowych (65 tys. zł) oraz zdarzeń losowych o charakterze nadzwyczajnym (227 tys. zł). W poprzedzającym roku koszty nieplanowane wyniosły 231 tys. zł, w tym z tytułu: ujemnych różnic kursowych (151 tys. zł) oraz zysku ze zbycia inwestycji (papierów wartościowych) w kwocie 80 tys. zł.

2.1 Amortyzacja

Koszty amortyzacji w 2016 roku wyniosły 344.356 tys. zł i stanowiły 8,4% kosztów ogółem (bez operacji niemających odzwierciedlenia w przepływach finansowych). Koszty amortyzacji były niższe od kwoty planowanej o 66.966 tys. zł (tj. o 16,3%). W porównaniu do roku 2015 nastąpił spadek kosztów amortyzacji o kwotę 36.471 tys. zł, tj. o 9,6 % (w 2015 roku koszty amortyzacji ukształtowały się na poziomie 380.827 tys. zł).

Wysokość kosztów amortyzacji w 2016 roku była bezpośrednią konsekwencją poziomu realizacji planu rzeczowo-finansowego działalności ZUS w zakresie budowy i zakupów środków trwałych, który w roku ubiegłym został wykonany na poziomie 47,0%.

Tabela 5. Wykonanie planu finansowego za 2016 r. w zakresie kosztów amortyzacji.

Wyszczególnienie	Plan na 2016 r. (po zm.)	Wykonanie planu 31.12.2016 r.	% wykonania planu	% wykonania planu w 2015 r.
	tys. zł			
1	2	3	4	5
Amortyzacja ogółem	411 322	344 356	83,7%	92,8%
Amortyzacja według stawek	404 000	340 008	84,2%	93,1%
Zakup wyposażenia o niskiej wartości	7 322	4 348	59,4%	73,6%

2.2 Materiały i energia

Koszty zużycia materiałów i energii w 2016 roku wyniosły 103.125 tys. zł (tj. 68,9% planu) i stanowiły 2,5% kosztów ogółem (bez operacji niemających odzwierciedlenia w przepływach finansowych). Koszty te były niższe od kwoty planowanej o 46.655 tys. zł (tj. o 31,1%). W porównaniu do roku 2015 nastąpił spadek kosztów zużycia materiałów i energii o kwotę 6.078 tys. zł (tj. o 5,6%). W 2015 roku koszty zużycia materiałów i energii ukształtowały się na poziomie 109.203 tys. zł (tj. 77,7% planu).

Tabela 6. Wykonanie planu finansowego za 2016 r. w zakresie kosztów zużycia materiałów i energii.

Wyszczególnienie	Plan na 2016 r. (po zm.)	Wykonanie planu na 31.12.2016 r.	% wykonania planu	% wykonania planu w 2015 r.
1	2	3	4	5
Materiały i energia	149 780	103 125	68,9%	77,7%

Dominujący wpływ na poziom realizacji kosztów zużycia materiałów i energii w ubiegłym roku miały (analogicznie jak w latach poprzednich) koszty zużycia energii zrealizowane w kwocie 62.772 tys. zł (60,9% ogółu kosztów materiałów i energii). W zakresie kosztów zużycia energii plan został zrealizowany w 79,5%. Oszczędności w stosunku do planu zostały uzyskane w związku z realizacją umowy centralnej na dostawę energii elektrycznej (z Polską Grupą Energetyczną PGE S.A.), jak również dzięki korzystnym warunkom atmosferycznym w 2016 roku skutkującym niższym zużyciem gazu oraz oleju opałowego i napędowego.

W zakresie kosztów zużycia materiałów plan finansowy został zrealizowany w kwocie 40.353 tys. zł, tj. 57,0% planu. Główne przyczyny niższego wykonania tej pozycji kosztowej w 2016 roku to:

- a) uzyskanie korzystniejszych ofert od kontrahentów w wyniku przeprowadzonych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego,
- b) ograniczenie kosztów zużycia papieru oraz materiałów eksploatacyjnych do urządzeń drukujących, m. in. dzięki elektronicznej obiegu dokumentów (np.: workflow, Portal Samoobsługi Pracowniczej, Elektroniczna Platforma Obiegu Dokumentów),
- c) niższe zużycie materiałów i części zamiennych do urządzeń drukujących, maszyn i urządzeń poligraficznych oraz taboru samochodowego, z uwagi na mniejszą awaryjność urządzeń, samochodów oraz konsekwentną wymianę wyeksploatowanych urządzeń,
- d) niższe zużycie druków zwolnień lekarskich – ZUS ZLA, z uwagi na mniejszą ilość pobieranych druków przez lekarzy, w związku z wprowadzeniem elektronicznego sposobu wystawiania zwolnień lekarskich,
- e) zwiększenie świadomości pracowników ukierunkowanej na zmniejszanie ilości wydruków na rzecz szerszego wykorzystywania dokumentu elektronicznego,
- f) oszczędne gospodarowanie materiałami i ograniczanie zakupów materiałów do niezbędnych potrzeb,

- g) oszczędności na kosztach zużycia paliwa spowodowane korzystnie zawartą umową centralną na zakup paliwa (z wykonawcami Orlen S.A. i Lotos S.A.).

2.3 Usługi obce

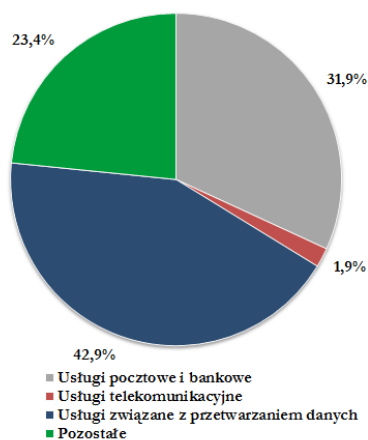
Koszty usług obcych w 2016 roku wyniosły ogółem 844.114 tys. zł (tj. 84,3% planu) i stanowiły 20,5% kosztów ogółem (bez operacji niemających odzwierciedlenia w przepływach finansowych). Koszty usług obcych były niższe od kwoty planowanej o 157.010 tys. zł (tj. o 15,7%). W porównaniu do roku 2015 nastąpił ich spadek o kwotę 9.335 tys. zł (tj. o 1,1%). W roku 2015 koszty usług obcych wyniosły 853.449 tys. zł (tj. 85,3% planu).

Tabela 7. Wykonanie planu finansowego za 2016 r. w zakresie kosztów usług obcych.

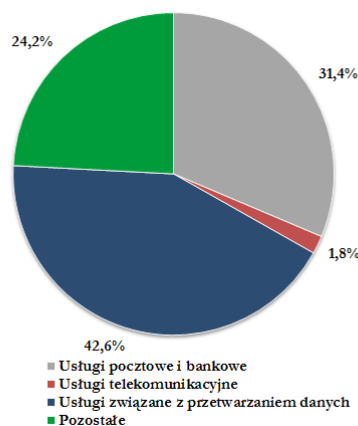
Wyszczególnienie	Plan na 2016 r. (po zm.)	Wykonanie planu na 31.12.2016 r.	% wykonania planu	% wykonania planu w 2015 r.
	tys. zł			
1	2	3	4	5
Usługi obce	1 001 124	844 114	84,3%	85,3%
Usługi pocztowe i bankowe	298 000	264 760	88,8%	91,1%
Usługi telekomunikacyjne	22 242	15 339	69,0%	45,0%
Usługi związane z przetwarzaniem danych	410 000	360 004	87,8%	95,5%
Pozostałe, w tym:	270 882	204 010	75,3%	70,6%
Remonty	91 109	56 041	61,5%	52,9%
<i>remonty budowlane</i>	<i>20 000</i>	<i>17 102</i>	<i>85,5%</i>	<i>93,4%</i>
<i>serwis i konserwacja urządzeń</i>	<i>71 109</i>	<i>38 939</i>	<i>54,8%</i>	<i>43,9%</i>

Struktura kosztów usług obcych w 2016 roku była zbliżona do struktury kosztów z 2015 roku. Strukturę kosztów usług obcych w 2015 i 2016 roku przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 11. Struktura kosztów usług obcych na dn. 31.12.2015 r.

Wykres 12. Struktura kosztów usług obcych na dn. 31.12.2016 r.

W roku ubiegłym w dalszym ciągu dominującymi kosztami usług obcych były: koszty związane z przetwarzaniem danych (42,6% kosztów usług obcych) oraz koszty usług pocztowych i bankowych (31,4% kosztów usług obcych).

Główne przyczyny niższego wykonania kosztów w zakresie kosztów usług obcych to:

- w zakresie usług związanych z przetwarzaniem danych:

- zmniejszenie ilości świadczeń przetwarzanych przez Zakłady Elektronicznej Techniki Obliczeniowej – ZETO,
- zawarcie korzystniejszych umów m.in. na wsparcie oraz serwis oprogramowania Oracle Tuxedo, utrzymanie oprogramowania BMC i środowiska NROI i MF, wsparcie oprogramowania Microsoft,
- przedłużające się rozstrzygnięcia postępowań o udzielenie zamówienia publicznego (np. w zakresie rozbudowy i wdrożenia nowych funkcji oraz utrzymania i rozwoju systemu EPWD oraz budowy CRKZ),
- ponowna analiza potrzeb, w wyniku której zrezygnowano z pierwotnie zaplanowanych zadań dotyczących wsparcia, opieki, serwisu oprogramowania (m.in. wsparcie dla DB2v9),

- w zakresie usług pocztowych i bankowych:

- korzystne stawki na usługi pocztowe w zakresie korespondencji,
- konsekwentny spadek udziału świadczeń przekazywanych za pośrednictwem przekazów gotówkowych – 32,1% na rzecz tańszych świadczeń przesyłanych na rachunki bankowe przelewami – 67,9% (zgodnie z umową z PKO BP cena za 1 przelew wynosi 0 zł),

- w zakresie usług telekomunikacyjnych:

- a) korzystne stawki opłat za korzystanie z łącz teletransmisyjnych oraz usługi telefonii komórkowej,
- b) szersze wykorzystywanie przez pracowników innych środków komunikacji niż telefonia stacjonarna, tj. poczty elektronicznej czy telefonii komórkowej (stawka na połączenia komórkowe pomiędzy numerami w ramach Zakładu wynosi 0 zł),

- w zakresie pozostałych usług:

- a) wynegocjowanie i podpisanie przez jednostki ZUS korzystnych umów na usługi czystościowe, dozór i ochronę mienia, odprowadzanie ścieków oraz innych umów z zakresu usług obcych,
- b) uzyskanie niższych niż planowano kosztów usuwania skutków zimy (odsnieżanie budynków i usuwanie sopli) na skutek łagodniejszej zimy,
- c) brak konieczności wynajmu miejsc noclegowych poza Centrami Szkoleń oraz sal szkoleniowych w obcych obiektach,
- d) zmniejszenie w trakcie roku stawek opłat eksploatacyjnych przez podmioty zarządzające nieruchomościami spółdzielczymi i współwłasnościowymi,
- e) zmiana na korzystniejsze dotychczasowych warunków umów najmu budynków, pomieszczeń i lokali,
- f) spadek liczby skierowań przez lekarzy orzeczników na dodatkowe badania specjalistyczne osób ubiegających się o świadczenie rentowe, w związku z korzystaniem z posiadanej przez ubezpieczonych pełnej dokumentacji medycznej,
- g) uzyskanie korzystniejszych niż pierwotnie szacowano ofert od kontrahentów na usługi remontowe, konserwacyjne i serwisowe,
- h) niewykorzystanie środków w zakresie zawartych umów serwisowych z uwagi na brak awarii podczas trwania zawartych umów,
- i) mniejsza awaryjność sprzętu, urządzeń i środków transportowych dzięki sukcesywnemu doposażeniu jednostek w nowe: stacje robocze, laptopy oraz urządzenia wielofunkcyjne,
- j) ponowna analiza potrzeb, w wyniku której zrezygnowano (całkowicie lub częściowo) z pierwotnie zaplanowanych zadań m.in. w zakresie: serwisu serwerów Mainframe czy serwisu ITS dla systemu EWD,
- k) rezygnacja z części zaplanowanych zadań na skutek braku uzasadnienia do ich realizacji w obecnych warunkach funkcjonowania Zakładu.

2.4 Podatki i opłaty

Podatki i opłaty w 2016 roku wyniosły ogółem 49.886 tys. zł (tj. 73,9% planu) i stanowiły 1,2% kosztów ogółem (bez operacji niemających odzwierciedlenia w przepływach finansowych). Koszty podatków i opłat były niższe od kwoty planowanej o 17.604 tys. zł (tj. o 26,1%). W porównaniu do roku 2015 nastąpił spadek tych kosztów o kwotę 3.507 tys. zł (tj. o 6,6%). W roku 2015 koszty podatków i opłat wyniosły 53.393 tys. zł (77,3% planu).

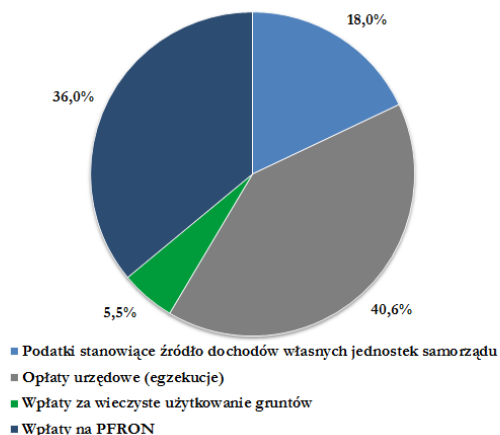
Tabela 8. Wykonanie planu finansowego za 2016 r. w zakresie podatków i opłat.

Wyszczególnienie	Plan na 2016 r. (po zm.)	Wykonanie planu 31.12.2016 r.	% wykonania planu	% wykonania planu w 2015 r.
1	2	3	4	5
Podatki i opłaty	67 490	49 886	73,9%	77,3%
Podatki stanowiące źródło dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego	11 100	9 872	88,9%	87,6%
Opłaty urzędowe - egzekucje	32 890	17 950	54,6%	65,9%
Opłaty za wieczyste użytkowanie gruntów	3 000	2 296	76,5%	89,6%
Wpłaty na PFRON	20 500	19 768	96,4%	87,4%

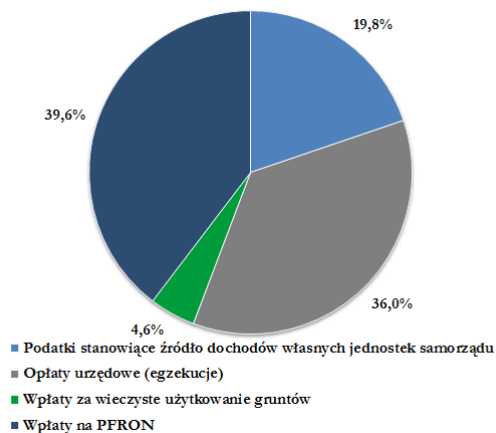
Struktura kosztów podatków i opłat w 2016 roku uległa nieznacznej zmianie w stosunku do struktury kosztów z 2015 roku. Zmiany w strukturze dotyczyły głównie: wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych („PFRON”) – zwiększenie udziału z 36,0% w 2015 r. do 39,6% w 2016 r. oraz opłat urzędowych dotyczących egzekucji – zmniejszenie udziału z 40,6% w 2015 r. do 36,0 % w 2016 r. Obniżeniu w stosunku do 2015 roku uległy również opłaty za wieczyste użytkowanie gruntów (o ponad 20%).

Strukturę kosztów podatków i opłat w 2015 i 2016 roku przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 13. Struktura kosztów podatków i opłat na dn. 31.12.2016 r.

Wykres 14. Struktura kosztów podatków i opłat na dn. 31.12.2016 r.

Dominujący wpływ na poziom wykonania planu w zakresie podatków i opłat w 2016 roku miały przede wszystkim niższe od planowanych wpłaty dokonane przez Zakład na rzecz PFRON (19.768 tys. zł) w 2016 roku (96,4% wykonania planu). Kwota wpłat na PFRON w ubiegłym roku stanowiła 39,6% całości kosztów podatków i opłat. W ujęciu r/r nastąpił wzrost tych kosztów o 544 tys. zł, tj. o 2,8%. Wzrost kosztów jest pochodną kolejnej już nowelizacji (obowiązującej od 1.07.2016 r.) ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych², wprowadzającej zmiany w sposobie wyliczania ulg na PFRON przez Zakłady Pracy Chronionej („ZPCh”), co w efekcie spowodowało zmniejszenie kwot obniżających wpłatę na PFRON dokonywaną przez Zakład, korzystający z usług ZPCh. W 2016 roku wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w Zakładzie wyniósł 3,35 i wzrósł r/r o 0,6.

Na niższe wykonanie planu finansowego Zakładu za 2016 rok w zakresie podatków i opłat wpłynęły również opłaty związane z realizacją zadań działalności statutowej ZUS, w związku z którą Zakładowi przysługują środki prawne właściwe organom administracji publicznej, tj. opłaty i koszty egzekucyjne, sądowe i komornicze itp. zrealizowane w kwocie 17.950 tys. zł (tj. 36,0% kosztów podatków i opłat). Niepełne wykonanie planu w zakresie podatków i opłat wynika z ograniczonej możliwości precyzyjnego oszacowania oraz zaplanowania przede wszystkim kosztów i opłat egzekucyjnych i komorniczych, które ponoszone są na rzecz organów egzekucyjnych, prowadzących na rzecz jednostek ZUS postępowania egzekucyjne. Stopień realizacji tych kosztów uzależniony jest głównie od skuteczności prowadzonych przez te organy postępowań egzekucyjnych. Ponadto, wpływ na niższe koszty egzekucyjne miały:

² ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2016 r. poz. 2046, z późn. zm.)

- tzw. „ustawa abolicyjna”³, która spowodowała zawieszenie części prowadzonych postępowań w egzekucji administracyjnej i sądowej w zakresie zaległości za niezapłacone składki na ubezpieczenia za okres od 01.01.1999 r. do 28.02.2009 r.,
- nowelizacja ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji⁴, wprowadzająca zmiany w sposobie prowadzenia egzekucji, w zakresie dochodzenia należności w ramach egzekucji „własnej” Zakładu, co spowodowało zwiększenie ilości spraw prowadzonych w drodze egzekucji „własnej”, co w konsekwencji spowodowało również zmniejszenie kosztów opłat komorniczych ponoszonych na rzecz innych organów egzekucyjnych,
- zmiany prawne, które weszły w życie od dnia 8 września 2016 r.⁵ powodujące zmniejszenie przejmowania przez komorników sądowych łącznej egzekucji, co spowodowało zmniejszenie kosztów zaliczek płaconych z tego tytułu,
- zwiększenie ilości zawieranych przez Zakład „układów ratalnych” na skutek nowelizacji w 2015 r. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych⁶, wprowadzającej zmiany trybu udzielania ulg umożliwiających odroczenie terminu płatności składek oraz rozkładanie na raty należności z tytułu składek; w skutek tych działań zmniejszyła się liczba postępowań egzekucyjnych wobec dłużników oraz związanych z tym niższych kosztów opłat porto i opłat komorniczych.

2.5 Wynagrodzenia

Wynagrodzenia w 2016 roku wyniosły ogółem 2.258.238 tys. zł (tj. 99,8% planu) i stanowiły 55,0% kosztów ogółem (bez operacji niemających odzwierciedlenia w przepływach finansowych). Koszty wynagrodzeń były niższe od kwoty planowanej o 5.454 tys. zł (tj. o 0,2%). W porównaniu do roku 2015 nastąpił wzrost kosztów wynagrodzeń o kwotę 140.018 tys. zł (tj. o 6,6%). W roku 2015 koszty wynagrodzeń wyniosły 2.118.220 tys. zł (tj. 99,8% planu).

Tabela 9. Wykonanie planu finansowego za 2016 r. w zakresie wynagrodzeń.

Wyszczególnienie	Plan na 2016 r. (po zm.)	Wykonanie planu 31.12.2016 r.	% wykonania planu	% wykonania planu w 2015 r.
	tys. zł			
1	2	3	4	5

³ ustawa z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. z 2012 r. poz. 1551)

⁴ ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. z 2016 r. poz. 599, z późn. zm.)

⁵ ustawa z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny, ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2015 r. poz. 1311, z późn. zm.)

⁶ ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. 2016 r. poz. 963, z późn. zm.)

Wynagrodzenia	2 263 692	2 258 238	99,8%	99,8%
Wynagrodzenia osobowe	2 243 492	2 242 989	100,0%	99,9%
Pozostałe wynagrodzenia	20 200	15 250	75,5%	80,9%

Wzrost r/r kosztów wynagrodzeń dotyczył głównie pozostałych wynagrodzeń i był spowodowany dwukrotnym, na przestrzeni lat 2015 - 2016, zwiększeniem przez Ministra Sprawiedliwości stawek opłat za czynności radców prawnych⁷, jak również praktyki orzecznictwa sądowego w zakresie sposobu ustalania wysokości wynagrodzenia (z uwzględnieniem wartości przedmiotu sporu) w sprawach z udziałem Zakładu.

Natomiast na niższe niż pierwotnie szacowano, wykonanie planu w zakresie pozostałych wynagrodzeń, wpływ miały:

- zmniejszenie liczby wniosków ubezpieczonych o przyznanie świadczenia rentowego oraz przedkładanie bezpośrednio przez ubezpieczonych własnej dokumentacji medycznej w sprawach o przyznanie świadczenia rentowego. Obydwa czynniki wpłynęły na zmniejszenie liczby zlecanych przez lekarzy orzeczników dodatkowych badań, opinii specjalistycznych oraz konsultacji lekarzy i psychologów – konsultantów Zakładu,
- zmniejszenie liczby umów cywilnoprawnych zawieranych z wykładowcami szkoleń przy jednoczesnym zwiększeniu liczby szkoleń prowadzonych przez trenerów wewnętrznych,
- mniejsze zapotrzebowanie na usługi tłumaczy języka migowego.

2.6 Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia

Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia w 2016 roku wyniosły ogółem 475.274 tys. zł (tj. 93,6% planu) i stanowiły 11,6% kosztów ogółem (bez operacji niemających odzwierciedlenia w przepływach finansowych). Koszty ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń były niższe od kwoty planowanej o 32.382 tys. zł (tj. o 6,4 %). W porównaniu do roku 2015 nastąpił wzrost kosztów ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń o kwotę 21.322 tys. zł (tj. o 4,7%). W roku 2015 koszty ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń wyniosły 453.952 tys. zł (tj. 93,6% planu).

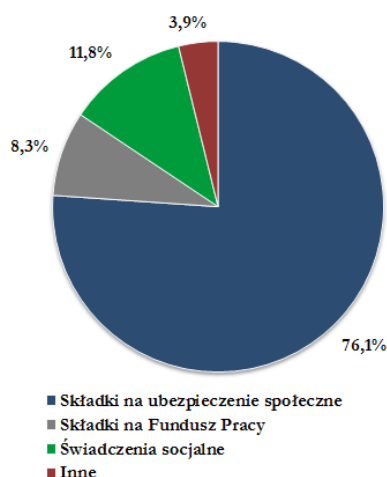
⁷ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 lipca 2015 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielanej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. 2015 r. poz. 1078) oraz rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2015 r. poz. 1804, z późn. zm.)

Tabela 10. Wykonanie planu finansowego za 2016 r. w zakresie ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń.

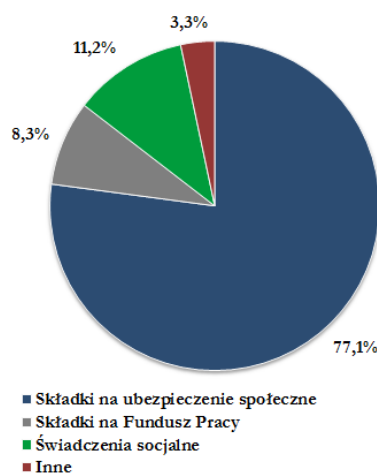
Wyszczególnienie	Plan na 2016 r. (po zm.)	Wykonanie planu 31.12.2016 r.	% wykonania planu	% wykonania planu w 2015 r.
1	2	3	4	5
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	507 656	475 274	93,6%	93,6%
Składki na ubezpieczenie społeczne	375 388	366 500	97,6%	97,5%
Składki na Fundusz Pracy	53 180	39 522	74,3%	74,1%
Świadczenia socjalne	54 088	53 395	98,7%	99,2%
Inne	25 000	15 858	63,4%	67,1%

Struktura kosztów ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń w 2016 roku była zbliżona do struktury kosztów z 2015 roku. Strukturę kosztów usług obcych w 2015 i 2016 roku przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 15. Struktura kosztów ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń na dn. 31.12.2015 r.

Wykres 16. Struktura kosztów ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń na dn. 31.12.2016 r.

Poziom wykonania planu w zakresie kosztów składek na ubezpieczenia społeczne stanowi bezpośrednią pochodną wykonania planu w zakresie wynagrodzeń osobowych. Niższe wykonanie

planu w zakresie składek na FP jest konsekwencją braku możliwości precyzyjnego oszacowania wielkości składek w tym zakresie (na moment sporządzania planu), z uwagi na okoliczności określone w art. 104a i 104b ust. 2 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy⁸, tj. zwalniające pracodawcę z obowiązku opłacania składek na FP m.in. za osoby powracające z urlopu macierzyńskiego lub wychowawczego (przez okres 36 miesięcy od powrotu), jak również za pracowników powyżej 55 (kobiety) i 60 (mężczyźni) roku życia. Z uwagi na fakt, iż niektóre z tych czynników mają charakter deklaracyjny, niezależny od pracodawcy, dużą trudność stanowi precyzyjne oszacowanie kosztów w tym zakresie.

2.7 Pozostałe koszty

Pozostałe koszty rodzajowe w 2016 roku wyniosły ogółem 29.259 tys. zł (tj. 56,8% planu) i stanowiły 0,7% kosztów ogółem (bez operacji niemających odzwierciedlenia w przepływach finansowych). Pozostałe koszty rodzajowe były niższe od kwoty planowanej o 22.231 tys. zł, (tj. o 43,2%). W porównaniu do roku 2015 nastąpił spadek pozostałych kosztów o kwotę 1.837 tys. zł (tj. o 5,9%). W roku 2015 pozostałe koszty wyniosły 31.096 tys. zł (tj. 65,6% planu).

Tabela 11. Wykonanie planu finansowego za 2016 r. w zakresie pozostałych kosztów.

Wyszczególnienie	Plan na 2016 r.	Wykonanie	% wykonania planu	% wykonania planu w 2015 r.
	(po zm.)	planu 31.12.2016 r.		
	tys. zł			
1	2	3	4	5
Pozostałe	51 490	29 259	56,8%	65,6%

W zakresie pozostałych kosztów rodzajowych najistotniejsze pozycje stanowiły: zwroty kosztów stawiennictwa osobom wzywanych przez Zakład (kwota 13.371 tys. zł) oraz koszty podróży służbowych, w tym: związanych z kontrolą (5.779 tys. zł), ze szkoleniami (2.691 tys. zł) oraz pozostałych (2.680 tys. zł). Na niższe od zakładanego wykonanie planu wpłynęły przede wszystkim niższe od zaplanowanych (o 12.121 tys. zł) koszty podróży służbowych ogółem.

2.8 Koszty finansowe

Koszty finansowe w 2016 roku (łącznie z kosztami nieplanowanymi) wyniosły ogółem 150 tys. zł (tj. 15,0% planu). Koszty planowane wyniosły 85 tys. zł, natomiast 65 tys. zł stanowiły koszty nieplanowane, z tytułu ujemnych różnic kursowych. Najwyższe planowane koszty finansowe stanowiły odsetki za zwłokę w zwrocie nadpłaconych składek dla płatników (37 tys. zł) oraz odsetki za zwłokę w przekazywaniu podatków i innych opłat (17 tys. zł).

⁸ ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2004 r. Nr 99, poz. 1001, z późn. zm.)

W porównaniu do roku poprzedniego nastąpił spadek kosztów finansowych (z uwzględnieniem kosztów nieplanowanych) o kwotę 808 tys. zł.

Tabela 12. Wykonanie planu finansowego za 2016 r. w zakresie kosztów finansowych.

Wyszczególnienie	Plan na 2016 r. (po zm.)	Wykonanie planu 31.12.2016 r.	% wykonania planu	% wykonania planu w 2015 r.
1	2	3	4	5
Koszty finansowe	1 000	150	15,0%	63,9%

2.9 Pozostałe koszty operacyjne

Pozostałe koszty operacyjne w 2016 roku wyniosły ogółem 4.247 tys. zł (tj. 70,8% planu) i stanowiły 0,1% kosztów ogółem (bez operacji niemających odzwierciedlenia w przepływach finansowych). Pozostałe koszty operacyjne planowane wyniosły 4.020 ty. zł, natomiast 227 tys. zł stanowiły koszty nieplanowane tj. koszty skutków zdarzeń losowych o charakterze nadzwyczajnym. Pozostałe koszty operacyjne były niższe od kwoty planowanej o 1.753 tys. zł.

W porównaniu do roku 2015 nastąpił wzrost pozostałych kosztów operacyjnych o kwotę 1.823 tys. zł. Na poziom wykonania pozostałych kosztów operacyjnych kluczowy wpływ miały koszty postępowania sądowego i egzekucyjnego od dochodzonych roszczeń i należności, które w 2016 roku wyniosły 3.502 tys. zł, co stanowiło 82,5% ogółu kosztów operacyjnych. Koszty te wzrosły r/r o 78,6%. Wyższe koszty zastępstwa procesowego wynikały ze zmiany od dn. 1 stycznia 2016 roku minimalnych wysokości stawek dla radców prawnych wprowadzonych rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości.⁹

Tabela 13. Wykonanie planu finansowego za 2016 r. w zakresie pozostałych kosztów operacyjnych.

Wyszczególnienie	Plan na 2016 r. (po zm.)	Wykonanie planu 31.12.2015 r.	% wykonania planu	% wykonania planu w 2015 r.
1	2	3	4	5
Pozostałe koszty operacyjne	6 000	4 247	70,8%	74,8%

⁹ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r. poz.1804, z późn. zm.)

5. Wydatki inwestycyjne

Wykonanie planu rzeczowo - finansowego działalności ZUS w zakresie budowy i zakupów środków trwałych w 2016 roku wyniosło 232.170 tys. zł, tj. 47,0% planu. W części tabelarycznej wykonania planu informację w tym zakresie wykazano w pozycji „Nakłady na budowę, ulepszenie i zakup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych”.

Szczegółowe informacje o poszczególnych zadaniach zawiera odrębne sprawozdanie z realizacji planu rzeczowo - finansowego działalności ZUS w zakresie budowy i zakupów środków trwałych w 2016 roku.

6. Odsetki do otwartych funduszy emerytalnych

Odsetki do OFE zapłacone w 2016 roku dotyczące zaległości bieżących wyniosły 3,9 tys. zł, a odsetki tytułem zaległości dotyczących lat ubiegłych 16.443 tys. zł (tj. 29,7% zatwierdzonego w tym zakresie planu). Na moment zamknięcia ksiąg rachunkowych za rok 2016, w zakresie odsetek do OFE oszacowano rezerwę w kwocie 43.153 tys. zł. W zatwierdzonym przez Radę Nadzorczą ZUS planie finansowym ZUS na rok 2016 na ten cel zabezpieczono środki w kwocie 55.317 tys. zł.

7. Wynik finansowy

W 2016 roku wynik finansowy Zakładu wyniósł 120.401 tys. zł. Na wysokość wyniku finansowego w 2016 roku miały wpływ przychody i koszty Zakładu szczegółowo opisane w części opisowej niniejszego sprawozdania. Wynik finansowy zaprezentowany w *Sprawozdaniu z wykonania planu finansowego ZUS za 2016 rok* różni się od wyniku zaprezentowanego w *Rachunku Zysków i Strat* tym, że nie uwzględnia skutków wyceny bilansowej części składników aktywów i pasywów, w wyniku której dokonano odpisów aktualizujących oraz zawiązania lub rozwiązania rezerw.

8. Środki finansowe

Na dzień 31.12.2016 r. Zakład dysponował środkami finansowymi (po wyłączeniu środków finansowych o ograniczonej możliwości dysponowania) ogółem w kwocie 1.298.740 tys. zł, z czego środki pieniężne wyniosły 794.585 tys. zł. Środki finansowe faktycznie uzyskane przez Zakład były wyższe od szacowanych na potrzeby przewidywanego wykonania planu finansowego ZUS za rok 2016. Przyczyny wyższych niż szacowano środków finansowych na koniec roku wynikały z: uzyskania wyższych niż planowano przychodów (głównie z tytułu wpływu środków unijnych) oraz niższych kosztów bieżących i wydatków inwestycyjnych.

9. Zobowiązania, należności i zapasy

Wartość zobowiązań wg stanu na 31.12.2016 r. wyniosła 545.883 tys. zł, w tym: zobowiązań z tytułu rozrachunków – 499.537 tys. zł oraz utworzonej rezerwy na odsetki z tytułu opóźnień w przekazywaniu składek do OFE dotyczących zaległości z lat ubiegłych – 43.153 tys. zł. Wartość zapasów wg stanu na 31.12.2016 r. wyniosła 15.011 tys. zł, a należności 58.068 tys. zł.

Załącznik – Sprawozdanie RB-40 z wykonania, określonego w ustawie budżetowej na 2016 rok, planu finansowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych od początku roku do dnia 31 grudnia 2016 roku

Nazwa i adres jednostki sprawozdawczej: Zakład Ubezpieczeń Społecznych – cz. 73 ul. Szamocka 3, 5 01-748 Warszawa	Rb-40 sprawozdanie z wykonania, określonego w ustawie budżetowej na 2016 rok, planu finansowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych okres sprawozdawczy: IV kwartał 2016 01.01.2016-31.12.2016	Adresat: Ministerstwo Finansów Budżetu Państwa
Numer identyfikacyjny REGON: 000017756 000017756		

Część A. Dane u układzie memoriałowym					
Poz.	Treść ²⁾	Wykonanie za rok poprzedzający rok sprawozdawczy	Rok sprawozdawczy		
			plan wg ustawy budżetowej	plan po zmianach	wykonanie
w tysiącach złotych					
1	2	3	4	5	6
I	STAN NA POCZĄTEK ROKU:				
	Środki pieniężne	452 712	362 557	669 676	669 676
	Inne aktywa finansowe	606 516	403 992	503 825	503 825
	Należności	60 135	60 135	59 232	59 232
	Zapasy	12 209	12 209	15 392	15 392
	Zobowiązania, w tym:	526 212	420 000	603 585	603 585
	- z tytułu odsetek za nieprzekazane składki do otwartych funduszy emerytalnych	48 868	35 000	55 317	55 317
II	PRZYCHODY OGÓŁEM	4 126 430	4 196 010	4 196 910	4 229 049
1.	Odpis z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych	3 430 000	3 573 000	3 573 000	3 573 000
2.	Odpis z Funduszu Emerytur Pomostowych	2 266	2 627	2 627	2 627
3.	Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS	190 479	198 427	198 427	200 545
	z tego:				
3.1.	- przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na otwarte fundusze emerytalne	12 544	12 850	12 850	12 649
3.2.	- przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych	51 460	53 888	53 888	54 827
3.3.	- przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na ubezpieczenie zdrowotne	126 475	131 689	131 689	133 068
4.	Przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty:	276 596	255 854	255 854	233 648
4.1.	- rent socjalnych	62 756	65 037	65 037	64 337
4.2.	- zasiłków i świadczeń przedemerytalnych	27 539	32 122	32 122	27 215
4.3.	- świadczeń na rzecz kombatantów	24 534	24 358	24 358	23 702
4.4.	- świadczeń zbiegowych realizowanych przez KRUS	15 699	15 747	15 747	15 390
4.5.	- obsługa pozostałych świadczeń	146 068	118 590	118 590	103 004
5.	Przychody finansowe	30 260	30 394	30 394	27 460
5.1.	- odsetki	30 235	30 394	30 394	27 438
6.	Pozostałe przychody	196 830	135 708	136 608	191 769
III.	KOSZTY	4 003 522	4 458 654	4 459 554	4 108 649
1.	Koszty według rodzaju	4 000 139	4 453 154	4 452 554	4 104 252
1.1.	amortyzacja w tym:	380 827	411 322	411 322	344 356
	- zakup wyposażenia o niskiej wartości	4 782	7 322	7 322	4 348
1.2.	- materiały i energia	109 203	151 280	149 780	103 125
1.3.	- usługi obce	853 449	1 020 882	1 001 124	844 114
1.3.1.	- remonty	58 526			
1.3.2.	- usługi pocztowe i bankowe	271 944	310 000	298 000	264 760
1.3.3.	- usługi telekomunikacyjne	16 119	30 000	22 242	15 339
1.3.4.	- usługi związane z przetwarzaniem danych	365 718	410 000	410 000	360 004
1.3.5.	- pozostałe	141 142	270 882	270 882	204 010
1.4.	- podatki i opłaty, w tym:	53 393	67 490	67 490	49 886
1.4.1.	- podatki stanowiące źródło dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego	9 588	11 100	11 100	9 872
1.4.2.	- opłaty za wieczyste użytkowanie gruntów	2 911	3 000	3 000	2 296
1.4.3.	- opłaty urzędowe	21 670	32 890	32 890	17 950
1.4.4.	- wpłaty na PFRON	19 224			

Sprawozdanie z wykonania planu finansowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za rok 2016

1.5.	- wynagrodzenia	2 118 220	2 246 192	2 263 692	2 258 238
1.5.1.	- osobowe	2 105 620	2 227 492	2 243 492	2 242 989
1.5.2.	- pozostałe	12 599	18 700	20 200	15 250
1.6.	- ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	453 952	504 498	507 656	475 274
1.6.1.	- składki na ubezpieczenie społeczne	345 421	373 130	375 388	366 500
1.6.2.	- składki na Fundusz Pracy	37 565	53 180	53 180	39 522
1.6.3.	- świadczenia socjalne	53 462	54 088	54 088	53 395
1.6.4.	- składki na Fundusz Emerytur Pomostowych		0	0	
1.6.5.	- inne	17 504	24 100	25 000	15 858
1.7.	- pozostałe	31 096	51 490	51 490	29 259
2.	Koszty finansowe	958	1 000	1 000	150
2.1.	- obsługa długu				
2.2.	- inne	958	1 000	1 000	150
3.	Pozostałe koszty	2 424	4 500	6 000	4 247
IV.	WYNIK ZDARZEŃ NADZWYCZAJNYCH	40	0	0	0
1.	- zyski nadzwyczajne	50	0	0	0
2.	- straty nadzwyczajne	11	0	0	0
V.	WYNIK BRUTTO (II-III +/- IV)	122 948	-262 644	-262 644	120 401
VI.	OBOWIĄZKOWE OBCIĄŻENIA WYNIKU FINANSOWEGO				
VII.	WYNIK NETTO (V - VI)	122 948	-262 644	-262 644	120 401
VIII.	Nakłady na budowę, ulepszenie i zakup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych	289 228	494 087	494 087	232 170
IX.	STAN NA KONIEC ROKU:				
	Środki pieniężne	669 676	4 826	98 360	794 585
	Inne aktywa finansowe	503 825	373 992	503 825	504 155
	Należności	59 232	60 135	59 232	58 068
	Zapasy	15 392	12 209	15 392	15 011
	Zobowiązania, w tym:	603 585	385 000	385 000	545 883
	- z tytułu odsetek za nieprzekazane składki do otwartych funduszy emerytalnych	55 317	0	0	43 153

Część B. Dane uzupełniające

Poz.	Treść ²⁾	Wykonanie za rok poprzedzający rok sprawozdawczy	Rok sprawozdawczy		
			plan wg ustawy budżetowej	plan po zmianach	wykonanie
w tysiącach złotych					
1	2	3	4	5	6
	ZOBOWIĄZANIA	603 585	385 000	385 000	545 883
1	Inne w tym:	603 585	385 000	385 000	545 883
1.1.	- wymagalne	0	0	0	0
1.2.	- z tytułu odsetek za nieprzekazane składki do otwartych funduszy emerytalnych	55 317	0	0	43 153
	LICZBA ZATRUDNIONYCH (w przeliczeniu na pełne etaty)	46 280	46 123	46 123	45 279

Część C. Dane uzupełniające

Poz.	Treść ²⁾	Wykonanie za rok poprzedzający rok sprawozdawczy	Rok sprawozdawczy		
			plan wg ustawy budżetowej	plan po zmianach	wykonanie
w tysiącach złotych					
1	2	3	4	5	6
	ZOBOWIĄZANIA według wartości nominalnej	603 585	385 000	385 000	545 883
1	Papiery wartościowe		0	0	
2	Kredyty i pożyczki, w tym zaciągnięte od:		0	0	
	- wobec sektora finansów publicznych		0	0	
	- wobec pozostałych		0	0	
3	Depozyty		0	0	
4	Inne w tym:	603 585	385 000	385 000	545 883
4.1	zobowiązania wymagalne	0			0
4.2	z tytułu odsetek za nieprzekazane składki do otwartych funduszy emerytalnych	55 317	0	0	43 153